

Nemška Avstrija beleži najslabšo letino zadnjih let. Prišla bo zelo malo, zaloge so izčrpane. Radi valute kupujejo samo na Ogrskem. Letnik 17 stane 40-70 K, 18 36-40 K, 19 26-28 K, letnik 20 pa 20-24 K.

Ugled bratve je povsod slabši, kakor se je pričakovalo. Ne le samo iz Jugoslavije, Madžarske, Avstrije in Južne Tirolske pridejo neugodna poročila, glede množine pridelanega mošta, ampak tudi iz Italije, Nemčije in Francoske. Blaga je malo, kakovost bo dobra, zato rastejo vinske cene v vseli državah. Vzrok slabe letine je po vsej Evropi isti: peronospora, pepel, toča; ponekod prevelika suša, drugod obilica dežja. Vsled teh razmer je Jugoslavija letos ušla vinski krizi in še imamo časa leto dni, da se organiziramo. Hajd na delo! Prihodnja bratav se mora najti trdno in močno organizacijo vseh vinogradnikov Jugoslavije!

Plodonosne hibride (samorodne trte).

(Fr. Rudl.)

Pri težavah našega domačega vinogradništva se je poprijelo dosti naših vinogradnikov plodonosnih ameriških samorodnih trt, ki so pri nas že precej razširjene pod imenom: Smarnica (Noah zeleni), Clinton in Russ, zlasti po brajda, pa tudi po navadnih vinskih gorcih. To trsje ima prednost, da je odporno proti peronospori in plesnobi, deloma pa tudi proti trini uši. To trsje se tudi lahko cepi na Ripario ali Rupestris, se bolje upira trtni uši in se kakovost grozdja, oziroma vina, še vsled cepljenja nekaj poboljša, n. pr. pri Ripariji.

Pa ne samo pri nas, ampak tudi na Francoskem in v Švici se bavijo vinogradniki s plodonosnimi hibridami (samorodnimi trtami) dosti bolj skrbno kakor pri nas. Podam torej izvleček poročila „Progress agricole et viticole“, 32. letnik, št. 33, 35, 37, 39, in iz Švice Waadlandskega vinograda v Lausanu, Inprimiere Vaudoise. Skupni izvleček teh poročilnih dokumentov od leta 1906 do 1915 kaže sledeče:

Plodonosne hibride (samorodne trte) imajo pomen in lahko nadomeščajo našo domačo trto v slučajih in krajih, kjer se peča kmet v prvi vrsti s poljedelstvom in je treba opraviti nasad na polju: okapanje krompirja, koruze, senoželev in škropljenje gorice ohenem, posebno pa tudi v krajih, kjer nadvladuje vlažno podnebje.

Da pa morejo nadomestiti plodonosne hibride (samorodne trte) recimo samo navadno trto: Gutedel ali beli Burgundec, pri nas še Ranfol, je potrebno, da so v resnici odporne proti boleznem na perju in trtni uši pri korenju, potem pa, da je vino iz omenjenih trt močno in da ne vsebuje neprijetnega okusa in vonjave.

Vinarska štabija v Lausanu ima v različnih legah in krajih osem polkusevalnih vinogradov, vsaki meri 27 arov in vsaki je razdeljen v tri parcele, kjer je nasad sledeči: 1. Gutedel cepljen na raznih podlagah. 2. Plodonosne hibride (samorodne trte). 3. Stare pristne domače trte in sicer necepljene.

Tozadevna izkušnja je pokazala sledeče: Odpornost proti boleznem na perju in grozdju je pri plodonosnih hibridah brezprimerno večja, nego pri domačih trtah in jako različna pri posameznih sortah, in le od leta do leta. Že pri starih sortah, kakor n. pr. Noah Duchess in Huntingdon, je odpornost precej velika. Se večja pa pri Riparia-Gamay št. 595, 604, 605 in 701 od Oberlina, jako močna pri Seibel št. 712, 2003, 2007, 2063, 444, potem Coudere št. 146-51 in Castel št. 1028. Pri omenjeni odpornosti pa je bil okus različen in so imele slabi okus: Duchess, Smarnica (Noah), Huntington, Seibel št. 712 in 444 in Castel št. 1028 in Delaware.

Prekislino vino je bilo od Seibel št. 2003, 2007, Coudere št. 146W51 napram Gutedelnu.

Predrobno grozdje, oziroma jagode, pri Oberlin št. 595, v prvi vrsti, sicer pa ima največ črne barve in prijeten sadni okus in dosti sladkorja, 604, 605, 701. Seibel št. 2007 ima napako, da dozori les nezadostno. V gotovih letinah se razvije divji okus grozdja različno, in sicer v meri zrelosti grozdja.

Glasevanje na Koroškem.

Nečelja, dne 10. oktobra je bila za naš tužni Korotan zgodovinski dan, kakoršnjega še Koroška ni doživela. Vršilo se je namreč ljudsko glasevanje, ki bi naj po sklepu mogotcev v Parizu odločilo, ali naj naš slovenski Korotan še nadalje ostane pod nemškim jarmom, ali pa mu naj po tisočletnem suženjstvu zasije solnce svobode.

Na dan glasevanja se je zarana zjutraj vršila po vseh župnih cerkvah služba božja, katere so se udeležili Slovenci in Slovenke v obilnem številu. Na vse zgodaj je prihajalo ljudstvo kar trumoma na volišča. Na vozovih in v celih procesijah so prihajali od vseh strani. Vse glasovalno ozemlje je bilo takorekoč nasifano z raznimi lepaki in letaki. Nemcem se zora priznati, da so glede narodne požrtvovalnosti nedosegljivi, v nasilstvu in v podkupovanju glasov pravi mojstri. Zbrali so po vsej Avstriji in še celo v Nemčiji na milijone in podkupovali na vse mogoče načine naše ljudi. Agitacija Nemcev je bila tako silna in dobro organizirana, da je pač ni primere na sve-

Za Waadlandske vinograde v Švici so priznali torej od 159 sort plodonosnih hybrid (samorodnih trt) samo 14 sort za zanimive in sicer 8 črnih in 6 belih vrst in to so:

Crne sorte:

1. Seibel št. 156. Precej odporna napram glivičnim boleznim, dosti rodovitna in s kakovostjo: 11.3-23.3% sladkorja, 7.0-25.0 g vse kisline na 1 liter. Barva bogato svetloče, dobro dišeče vino.

2. Seibel št. 782. Precej odporna napram glivičnim boleznim, posebno rodovitna, malo kisline, 12 odst. sladkorja, 16 g kisline na liter, v gotovih letinah prekislino vino.

3. Seibel št. 2003. Dobra odpornost napram glivičnim boleznim in rodovitna, debele jagode, precej kisle, 9.3-15.6% sladkorja, 12-18.5 g kisline na 1 liter, včasih lepo in dobro vino, pa tudi vodeno in kislino.

4. Seibel št. 2006. Dobra odpornost napram glivičnim boleznim, debele jagode z vinskim okusom pa nekaj kisle, 8.6-22.9% sladkorja, 7.8-22.6 g kisline na 1 liter, povprek dobro in prijetno vino.

5. Seibel št. 2007. Dobra odpornost napram glivičnim boleznim, velike jagode, zelo rodovitna, les slabo zori, 10-19.7% sladkorja, 7.8-25.3 g kisline na 1 liter, torej včasih dobro, včasih slabo vodeno in kislino vino.

6. Seibel št. 2063. Dobra odpornost napram glivičnim boleznim, velike jagode, 12-18.4% sladkorja, 9.9-15.3 g kisline na 1 liter.

7. Coudere št. 7104. Precej kisle, velike jagode, malo odpornost proti plesnobi, grozdje občutljivo, 11.8-18.9% sladkorja, 9-20.3 g kisline na 1 liter.

8. Oberlin št. 604. Dobra odpornost napram glivičnim boleznim, manjša rodovitnost, sladke in močne barve, male jagode, 20.6-33% sladkorja, 6.7-15.8 g kisline na liter; dobro vino 11.8-13.6% alkohola v letinah 1911, 1912 in 1913, 22.6-34.4 g ekstrakta v 1 litru, in 6.2-8.3 g kisline v vinu.

Bele vrste:

1. Seibel št. 880. Precej odporna napram glivičnim boleznim, sladko prijetno grozdje, 14.9-18.9% sladkorja, 7.6-11.6 g kisline na liter.

2. Coudere št. 88-51. Dobra odpornost napram glivičnim boleznim, rodovitnost, rdečkasto-belo grozdje, drobne jagode, 14.9-18.8% sladkorja, 7.3-18.8 g kisline na liter, precej dobro vino.

3. Coudere št. 117-3. Dobra odpornost proti glivičnim boleznim, rdečkasto-belo vino, meseno in sladko grozdje in male jagode in manj rodovitno, se rada nalezje plesnovica, 13.8-25% sladkorja, 3.9-17 g kisline na 1 liter vina. Precej dobro vino, močno na alkoholu in ekstraktu, z normalno kislino in nekaj karamelnim okusom.

4. Castel št. 1028. Dobra odpornost, sladke in velike jagode, nekaj moščjakovo-moškatni okus, 15.1-19.9% sladkorja, 5.7-12.4 g kisline na liter. Normalno vino. Staro vino leta 1911 je imelo 12% alkohola, 17.8 g ekstrakta in 5.2 g kisline.

5. Gaillara št. 157. Bledo-rdeče grozdje v toplih letinah, jako rodovitno, srednje velike jagode, in sladko-mledeno okus, ki spominja na Gutedel. Trpi nekaj od peronospore in plesnobe, 11.5-21.8% sladkorja, 5.4-17.6 g kisline na liter. Dobro vino, gutedelskemu enakomerno.

6. Duchess. Dobro odporno proti glivičnim boleznim, sladko-mledeno grozdje in srednje rodovitnost.

Tem sortam bi še pripomnil, da sem imel kot oskrbnik štajerske hranilnice v Podlehniku na brajda eno drugo belo sorto in sicer Jalabert-Gutedel-Taylor. Ta trs se v vsakem oziru dobro obnaša in je glede širše preizkušnje priporočljiv.

In nazadnje še omenim eno posebno hibrido, katero je vzgojil rajni dr. Clemente Grimaldi v Modici na Italijanskem. Imenuje se ta plodonosna hibrida G 953 (Calabrese-Aramon-Rupestris), ki da v Marsali na apneno bogatih (teh vino z brezpogrešnim okusom in doseglo je 16.2% alkohola pri 7% kisline (Vaiarello).

Zaključek teh vrst je, da morejo plodonosne hibride samo v gotovih slučajih nekaj nadomestiti našo Zlahtno, žalibog za boleznimi preveč občutljivo trto.

več. Nemci so vpisali v volilne imenike vse polno takih oseb, katere niso imele volilne pravice in mnogo od teh že davno počiva pod grudo. Na stotine mrtvih je volilo, to je, za mrtve so volili drugi, ki niso bili volilni upravičenci. Na naše reklamacije se niso ozirali. Nesrečni Lah je imel vsepovsod svoje prste vmes. Ljudsko glasevanje na Koroškem se je vršilo v znamenju velikanskih sleparij od strani naših Nemcev, katere so štiti Italijani in omogočali nemške goljufije. Ko je bil rok za reklamacije davno že končan, so sprejeli v volilne imenike na stotine in stotine takih oseb, ki niso imele volilne pravice. Komisija za ljudsko glasevanje je zavrnila gotovo nad 2000 upravičenih slovenskih reklamacij. Samo v velikovškem okraju so nas osleparili za več nego 3.000 glasov. Ugotovljeno je, da je glasovalna komisija še zadnja dva dneva sprejela od nemškega zastopnika nebroj nemških reklamacij, jih takoj za Nemce ugodno rešila in vpisala v volilne imenike tik pred glasevanjem. Iz tega dejstva se razlaga, da je v mnogih občinah presenetilo dejstvo, da je oddalo svoje glasove več oseb, kakor jih je bilo par dni poprej v imenikih sploh vpisanih. Že iz teh sleparstev je bilo očitno, da so si Nemci na vsak način hoteli zasukati zmago.

Nemci so poslali na glasovalno ozemlje vse polno dobro oboroženih volksverovcev, kateri so se poskrili na podstrešjih ali v skednjih nemških hiš. Ti volksverovci so se vsuli že dan poprej po deželi, grozili Slovincem s požigi in poboji, ako glasujejo za Jugoslavijo, nasprotno so jim pa obljubljali ogromne svote v denarju, obuval, obleke, živil, tobaka, soli in moke, ako glasujejo za Nemce.

Spričo teh nasilstev in sleparstev se ni čuditi, ako prihajajo s Koroške neugodna poročila o izidu glasevanja. Glasevanje v tem trenutku, ko pišem te vrstice, še sicer ni dovršeno, toda lahko se reče, da smo na Koroškem — propadli!

Piscu teh vrst je rekel ugleden koroški rodoljub: Se v svojem življenju nisem v cerkvi tako goreče molil za zmago, kakor danes. Toda navdajajo me temne slutnje. Brezprimerna nemška agitacija, v neobvijoča nemška sleparstva, nenaklonjenost glasovalne komisije napram Slovincem, vse to so dejstva, iz katerih smemo sklepati, da bomo podlegli. Tako n. pr. je dobil moj sosed, sicer dober mož, od naših Nemcev ogromno svoto 100.000 K, da glasuje on, njegova žena, dva sinova ter hlapec in dekla za Avstrijo. Vprašal sem ga, kaj pa potem, ako Nemci le zmagajo? Odgovor je bil kratek: Koruzo imam še na njivi, krompirja še nisem izkopal, ker bi ga sicer dobili Nemci preveč poceni. Pobasali bomo culice in se podali čez Karavanke. Na nadaljno vprašanje, ako tudi Slovence zadene pri tej narodni nesreči kaka krivda, mi je slovenska korenina odgovoril prostodušno: „Še celo zelo velika. Naša narodna duhovščina in naše narodno učiteljstvo je sicer, izvzemši nekoliko izjem, vršilo svojo dolžnost, toda bilo je nekako porinjeno v stran, kajti vodstvo agitacije so prevzeli ljudje, kateri so sicer pridno prirejali veselice s plesi, zabavne večere, gramofoni so igrali po gostilnah ob nedeljah in praznikih celi dan in celo noč, nerednosti, katere so se na ta način zgodile, so bile zelo velike, a posledice bodo usodepolne. S plesi in veselicami so pač nameravali rešiti naš Korotan, toda tu povem, da so dosegli nasprotno, pridobili niso niti 1 Korošca. Za poučna predavanja in za podrobno agitacijsko delo se je pa zgodilo bore malo.“

Kakor že omenjeno, še sicer ni znan končni izid koroškega glasevanja, toda sodeč po neugodnih poročilih, katera prihajajo iz Koroške, smemo sklepati, da smo na Koroškem propadli. Ker so se pa vršila brezprimerna nasilstva in sleparstva v našo škodo, se smatra to glasevanje za ničevno. Naša vlada naj cono A vojaško zasede in naj se vrši zopetno glasevanje, ki pa naj bo tako, da bo pristop volksverovcem in nemškim agitatorjem-nasilnežem prepovedan na glasovalno ozemlje in izid glasevanja bo celo drugačen. Upamo, da se bo naša vlada ojunala in stotila energične tozadevne korake!

Dopisl.

Kamnica pri Mariboru. Že dalje časa zanima narodne Kamničane gostilna pri „Kmečki posojilnici“, kjer se lahko razgraja in zabavlja čez Slovence. Pa saj ni čuda, ker nje novi gospodar Pilič, sam pristen Nemec, odkrito priznava nasproti svojim gostom, da on ne rabi gostov ter se mu sploh ni potreba pečati z gostilno; on ima tako svoj lastni „provizijon“, seveda barve rdeče. Upamo, da lastnik gostilne, g-ggent Hiter, ne bo trpel, da bi tak človek okužal njegovo narodnost, ampak da bo vzel brezovko ter pometal nemške smeti čez prag.